

CHECKLISTA STEG 1 FÖR LÄNSSTYRELSEN INOM LEADER FÖR

- GODKÄNNANDE AV LAG
- INRÄTTANDE AV LEADEROMRÅDEN
- GODKÄNNANDE AV LOKALA UTVECKLINGSSTRATEGIER

Granskningsdatum

Handläggare: Namn/signatur

Handläggare: Namn/signatur

Dnr:

LAG-grupp

Lokala utvecklingsstrategier utgör grunden för bedömning.
Strategidokumentet bör vara indelat i minst följande fyra avsnitt:

A: Analys

B: LAG-grupp

C: Leaderområde

D: Strategi

Anvisningar till checklistans respektive delar:

Checklistans första del omfattar de obligatoriska kriterier som ska vara uppfyllda för att strategin ska bli godkänd. Ytterligare några obligatoriska kriterier ska vara uppfyllda innan LAG får påbörja verksamhet inom landsbygdsprogrammet. Dessa kan kompletteras av LAG efter länsstyrelsens beslut om LAG. De kriterierna framgår av "Checklista för länsstyrelsens godkännande av LAG-grupper före verksamhetsstart – STEG 2".

Efter checklistans obligatoriska punkter följer ett antal kvalitativa kriterier som ska beaktas och utgöra en viktig grund för länsstyrelsens bedömning vid godkännandet av den lokala utvecklingsstrategin.

Vid konkurrerande ansökningar om Leaderområden som helt eller delvis överlappar varandra avgörs vilken LAG-grupp som ska väljas genom att tillämpa Jordbruksverkets riktlinjer vid konkurrens mellan LAG, vilket innebär en poängsättning av strategierna.

	Obligatoriska checkpunkter för godkännande av lokala utvecklingsstrategier inom Axel 4 - Leader:	Kommentar	OK sign.
1	Det finns en beskrivning som visar att områdets präglas av likartade förhållanden.		
2	Ett geografiskt område har definierats tydligt.		
3	Antalet invånare i Leaderområdet är mellan 10 000 och 100 000, eller lägst 5 000 enligt undantagsregeln för norra Sverige.		
4	Endast tätorter med färre än 20 000 invånare ingår i området.		
5	Det framgår att strategin har som syfte att medverka till att minst ett av de tre huvudmålen för landsbygdsprogrammets respektive axel ska uppfyllas		

Kvalitativa kriterier som ska beaktas vid länsstyrelsens bedömning och godkännandet av den lokala utvecklingsstrategin.

A	Analys	Kommentar	sign.
1	Definition av områdets styrkor och svagheter, hot och möjligheter		
2	Redovisad basfakta över området.		
3	Kopplingen mellan motiveringar för valt geografiskt område och valda tematiska inriktningar och prioriteringar i LAG-gruppens utvecklingsstrategi.		

B	LAG-grupp	Kommentar	sign.
1	Beaktande av underifrånperspektivet vid bildandet av det lokala partnerskapet, vid bildande av LAG-grupp och vid val av styrelse.		
2	Medinflytande från både de privata och offentliga kategorierna under utarbetandet av utvecklingsstrategin samt medinflytande från de tre kategorier i trepartnerskapet under genomförandet.		

C	Leaderområde	Kommentar	sign.
1	Beskrivning av de främst positiva men även negativa faktorer i området som haft betydelse för definition av det geografiska området.		
2	Det sökande lokala partnerskapets medverkan vid definition av området.		

D	Strategi	Kommentar	sign.
1	Sambandet mellan strategiska, prioriterade inriktningar och de specifika förhållandena i Leaderområdet. Beaktandet av analysens positiva och negativa faktorer .		
2	Beskrivning och avgränsningar av prioriteringar och tematiska inriktningar i strategin.		
3	Översiktlig beskrivning av inom vilken del av programmet (inom vilken åtgärd inom axel 4) olika prioriteringar eller insatser huvudsakligen kommer att genomföras.		
4	Redovisad strategi för transnationellt och interregionalt samarbete. (Ej obligatoriskt, men krävs för att LAG ska få välja ut projekten inom Samarbetsåtgärden).		
5	Strategin är sektorsövergripande		
6	Det framgår att framtagandet och planerat genomförande av strategin bygger på underifrånperspektiv med inflytande från aktörer inom olika sektorer i området.		

7	Strategin bedöms som innovativ med avseende på arbetsformer under genomförandet som till exempel nya samverkansformer och konstellationer för genomförande av insatser.		
8	Beskrivningar av hur eller på vilka sätt strategin ska genomföras.		
9	Strategin pekar mot måluppfyllelse av gemenskaps- och nationella mål (i enlighet med landsbygdsprogrammets pkt. 3.2). Bland annat verkar strategin för en långsiktig och hållbar miljö, ekonomisk- och social utveckling av området, såväl efter genomförandet av enskilda insatser som efter hela strategins genomförande.		
10	Mål och indikatorer har specificerats och kvantifierats för programperioden och det framgår vilka uppskattningar eller beräkningar ligger till grund för dessa.		
11	Beaktande av programmets horisontella prioriteringar.		
12	Strategins beaktande av stärkt konkurrenskraft för landsbygdens näringsliv, ökad tillväxt och sysselsättning.		
13	Kriterier för LAG-gruppens urval av projekt, med avseende på strategins ramar och inriktningar samt för måluppfyllelse.		
14	Det framgår att den lokala utvecklingsstrategin stämmer av mot länsstrategier och andra regionala och lokala planer. Den lokala utvecklingsstrategin står inte i strid mot andra planer som täcker Leaderområdet.		

Anvisningar till obligatoriska checkpunkter

1. Exempel på ovanstående kan vara specifik natur, kulturvärden, servicenivå och livskvalitet, näringslivsstruktur, mikroföretagandets struktur, specifika traditioner eller andra resurser som beräknas ge ett mervärde vid genomförandet.
2. Gruppen ska ange det exakta geografiska område som ingår i Leaderområdet, samt de kommuner som ingår i området. Om det är delar av en kommun ingår ska gruppen även ange vilka församlingar som ingår. Andra eventuella geografiska avgränsningar ska anges tydligt, genom t.ex. vägar eller vattendrag. Avgränsningen mot andra Leaderområden vara absolut klar. Områdets yta i kvadratkilometer ska anges. Det ska framgå vilka kriterier som ligger till grund för den geografiska avgränsningen (t.ex natur-kulturella likheter, företagsstruktur, andra karaktäristika för området m.m) dvs områdets ”gemensamma nämnare”. Det som motiverar avgränsningen av området bör utgöra huvudsaklig grund till LAGs strategiska prioriteringar och verksamhetsinriktningar.
3. Med antal invånare avses alla fast boende inom det geografiskt avgränsade området, inklusive boende inom tätorter upp till 20 000 invånare
Undantagsregeln som medger Leaderområden mellan 5 0000 – 10 000 invånare kan tillämpas i särskilt glesbefolkade områden i norra Sverige (ungefär inom mål 1-området 2000 – 2006).
4. Om svårighet uppstår med definition av vilken del av de boende i eller kring en tätort som ska räknas in, inom begreppet tätort, kan Jordbruksverkets landsbygdsavdelning kontaktas.
5. Det framgår att strategin verkar för minst ett av de tre huvudmålen (enligt artikel 4 i (EG) 1698/2005) och det framgår att LAG-gruppen avser att arbeta för att dessa ska uppfyllas. Varje Leaderprojekt ska verka för något av de tre målen vilka också motsvaras av de tre huvudåtgärderna inom Leader. Även projekt inom samarbetsåtgärden ska verka för något av målen. Strategi och projekt behöver inte vara direkt kopplade till åtgärderna under varje axel i landsbygdsprogrammet utan kravet är att de ska verka för minst ett av de tre huvudmålen uppfyllande. Det betyder bland annat att Leaderprojekt kan verka inom områden som skulle kunna omfattas även inom regionala- och sociala fonden. Observera dock att avgränsningsfrågor mot andra program måste beaktas.

Huvudmål för de tre axlarna:

Axel 1 - Förbättra jord- och skogsbrukets konkurrenskraft.

Åtgärder i detta huvudmål syftar till att stärka konkurrens- och utvecklingskraften hos företagen inom jord- och skogsbruk, rennäring, livsmedelproduktion och förädling, på grundval av ett hållbart naturresursutnyttjande.

Axel 2 - Förbättra miljön och landsbygdens markförvaltning.

Att bevara och utveckla ett attraktivt landskap och en levande landsbygd, samt att stimulera omställningen till en resurseffektiv och hållbar produktion med minskad miljöpåverkan som följd, är några av åtgärderna i detta huvudmål. En helhetssyn ska utvecklas på landskapet som resurs för rekreation, utveckling, tillväxt och boende, samt som bärare av ett natur- och kulturarv.

Axel 3 - Förbättra livskvaliteten, bredda företagandet och främja utvecklingen av landsbygdsekonomin.

Åtgärder inom detta huvudmål ska verka för ett diversifierat näringsliv, ökat fokus på landsbygdens resurser i form av attraktiva miljöer för boende och för rekreation samt ett ökat fokus på lokalt samarbete kring t.ex. service och infrastruktur. Målet är att få en ökad mångfald av landsbygdens näringsliv, i syfte att främja sysselsättning, högre livskvalitet för dem som bor på landsbygden samt ett hållbart nyttjande av landsbygdens resurser. Leader kan verka inom de flesta av dessa åtgärder.

Anvisningar till punkterna under A – D

A. ANALYS

1. Som underlag för strategin ska LAG-gruppen ha gjort en enklare swot-analys. Detta innebär att gruppen har analyserat områdets styrkor och svagheter, hot och möjligheter samt tydliggjort vilka behov som finns för att området ska kunna utvecklas på ett bra sätt.
2. Gruppen ska ha angett de basfakta över området som studien visar. Till exempel antalet invånare uppdelat på landsbygd och tätort samt leaderområdets geografiska yta. Dessutom bör viktiga fakta redovisas som kan vara underlag för avgränsningen av det geografiska leaderområdet och för prioriteringar av de inriktningar som görs i LAG-gruppens utvecklingsstrategi.
3. Fokus ska ligga på de verksamheter och tematiska områden som prioriteras inom LAG-gruppens strategi. Det kan även vara motiverat att även belysa det som inte prioriteras. Viktigt är tydlighet i kopplingen mellan SWOT-analysens fakta och de slutsatser lag har dragit vid val av leaderområde och inriktningar i strategin samt hur väl analyser och slutsatser är kopplade till landsbygdsprogrammets och Leaderaxelns möjligheter

B. LAG-GRUPP

1. Ett brett lokalt partnerskap ska ha ett medinflytande vid bildandet av den grupp som står bakom utvecklingsstrategin samt vid bildandet av LAG-gruppens styrelse.
2. Gruppen ska beskriva hur synpunkter från det lokala trepartnerskapet i området har beaktats vid bildandet av LAG-gruppen, Leaderområdet och vid framtagandet av strategin.

C. LEADEROMRÅDE

1. LAG-gruppen ska visa vilka faktorer som beaktats när man dragit gränserna för det geografiska Leaderområdet.
2. Det bör framgå att hela partnerskapet har medverkat vid gränsdragningen av Leaderområdet.

D. STRATEGI

1. Det ska framgå att prioriteringarna i strategin bygger på förhållandena i Leaderområdet.
2. Skrivningarna bedöms kunna vara ett styrinstrument för LAG:s urval av projekt. De bör samtidigt ge ett fortsatt utrymme för underifrånsperspektiv och innovativa idéer under genomförandet. Strategin ska verka för utveckling av de verksamhetsinriktningar som prioriterats. Strategin bör lyfta fram nya, gärna innovativa möjligheter för Leaderområdet som kan uppnås genom Leadermetoden inom valda verksamhetsinriktningar.
3. Det framgår att strategin verkar för minst ett av de tre huvudmålen och det framgår hur LAG-gruppen avser att arbeta för att dessa ska uppfyllas.
Det är inget absolut krav att strategins inriktningar ska verka för alla de tre målen. Det ses dock som en kvalitativ fördel om fler av målen omfattas. Strategins tyngdpunkt bör ligga inom målområdet "Förbättra livskvaliteten, bredda företagandet och främja utvecklingen av landsbygdsekonomin" (axel III).
4. LAG-gruppen ska integrera samarbetsåtgärder, samarbetsprojekt med andra LAG-grupper, i strategin. Det ska framgå att även denna åtgärd verkar för att uppfylla minst något av de tre huvudmålen för programmet. Då ska LAG-gruppen få välja ut projekten inom denna åtgärd. I landsbygdsprogrammet finns utrymme för att genomföra samarbetsprojekt med andra LAG-grupper, även i andra länder. Om LAG-gruppen väljer att inte ha en strategi för denna åtgärd ska urvalet av projekt ske av länsstyrelsen. LAG-gruppen ska tilldelas särskilda medel för åtgärden om den integrerats i utvecklingsstrategin (4-5 % av LAG:s budget på programnivå).
5. Strategin spänner över områdets befolkning, företagande, olika branscher, organisationer och andra intressegrupper med koppling till landsbygdsprogrammet och dess mål.
6. Det ska framgå att ett brett lokalt partnerskap i området varit involverade i framtagandet av strategin. Syftet är bland annat att fånga upp lokal kunskap och lägga grunden till ett brett engagemang under genomförandet. För att säkerställa ett underifrånsperspektiv krävs därmed att idéer först fångas upp lokalt i området för att där efter bli ett underlag för den lokala utvecklingsstrategin.
7. Strategin bör lyfta fram nya idéer och möjligheter som kan vända eller förstärka utvecklingen i området samt idéer kring hur genomförandet kan ske för att förverkliga strategin och dess mål. Till exempel nya samverkansformer i projekt, nya verksamheter inom nya eller befintliga nätverk, hur nya idéer löpande kan lyftas fram kring hur utvecklingen kan drivas framåt i området (underifrånsperspektivet), idéer kring större projektinsatser.
8. Organisering av verksamheten, kansli/kontor, LAG-medlemmarnas insatser vid sidan av projekturval som t.ex. eventuella arbetsutskott, tematisk indelning eller fadderskap för projekt. Fördragningsprinciper av projekt i styrelsen , LAG-möten, projektuppföljning med mera. Tänka informations- och mobiliseringsåtgärder för att öka insikten om möjligheterna inom strategin och genom Leadermetoden.
9. Översiktligt beskrivning av de målsättningar LAG-gruppen har med strategin samt att dessa tydligt ligger i linje med gemenskaps- och nationella mål.

10. Specificering av vad som ska uppnås under programperioden i form av mål och indikatorer. T.ex. antal nya företag som beräknas tillkomma (kanske för vissa brancher), antal nya arbetstillfällen (män respektive kvinnor), ökning av antalet gästnätter, antal ungdomsprojekt. Ett godkännande av ansökan kan tillsvidare ske utan att denna punkt är fullständig. Godkänd komplettering bör ske innan LAG får starta urvalet av projekt. Jordbruksverket beräknas under hösten 2007 fastställa gemensamma indikatorer som ska följas upp i varje projekt (vissa framgår av programmet och vissa fastställs av EU). Närmare anvisningar kommer då också om vad som kan hanteras i Lb-systemet avseende måttenheter etc.
11. De horisontella prioriteringarna är kvinnor, ungdomar, svenskar med utländsk bakgrund samt hållbar utveckling. Det bör framgå att LAG uppmärksammat dessa prioriteringar i sin strategi.
12. Detta är prioriteringar som gäller för Leader i det svenska landsbygdsprogrammet och ska därför ha beaktats i strategin.
13. Beskrivning av LAG:s kriterier som kommer att användas vid urval av projekt. Vissa bör vara obligatoriska för alla projekt medan andra kan gälla endast vissa typer av projekt. Kriterierna ska vara kopplade till de verksamhetsinriktningar som LAG gruppen prioriterat och målen för dessa. De ska också täcka in landsbygdsprogrammets mål och de horisontella målen som jämställdhet, integration, ungdomar och hållbar utveckling. Ett godkännande av ansökan kan tillsvidare ske utan att denna punkt är fullständig. Jordbruksverket avser att ta fram vissa obligatoriska urvalskriterier med koppling till gemensamma mål samt de horisontella prioriteringarna. Övervakningskommittén ska höras angående urvalskriterier vilket innebär att Jordbruksverket senare meddelar vissa obligatoriska urvalskriterier.
14. Den lokala utvecklingsstrategin ska ha utarbetats av det lokala partnerskapet utifrån Leaderområdets förutsättningar. Dock får den inte gå i motsatt riktning mot andra planer för landsbygdsutveckling.